

Perusopetuksen oppimisen tuen muutos 1.8.2025-

Opetushallitus on tehnyt seuraavat muutokset lukuihin 1,2,3 ja 8:

<https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/Perustemuutokset%20-%20lausumattomat%20luvut.pdf>

Lukuihin 4, 5, 6 ja 7 on päivitetty [paikalliset tarkennukset sinisellä tekstillä](#). Tarkennukset sijoitetaan opetussuunnitelmassa sopiviin kohtiin.

Opiskeluhuoltoon liittyvät tarkennukset on päivitetty maakunnallisesti.

4.5 Paikallisesti päätettävät asiat

Toimintakulttuurin kehittämistä ohjaavien periaatteiden pohdinta on keskeinen osa opetussuunnitelmatyötä ja samalla toiminnan jatkuvaa kehittämistä edistävä tekijä. Paikallisesti päätetään, miten oppilaat ja huoltajat osallistuvat toimintakulttuurin kehittämiseen sekä mitä muuta yhteistyötä ja keiden toimijoiden kanssa tehdään toimintakulttuurin kehittämiseksi. Suunnittelussa kiinnitetään huomiota myös toimintakulttuurin jatkuvuuteen esiopetuksesta perusopetukseen ja perusopetuksen eri vaiheissa.

Opetuksen järjestäjä päättää ja kuvaa opetussuunnitelmassa ja täsmentää soveltuvin osin lukuvuosisuunnitelmassa

- **Miten opetuksen järjestäjä mahdollistaa tarkoituksenmukaiset oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt ja toiminnan resursoinnin:** [Kunnanvaltuusto päättää talousarviossa esi- ja perusopetuksen riittävästä resursseista. Vuosisuunnitelmassa täsmennetään opetusjärjestelyt lukuvuosikohtaisesti.](#)
- **Minkälaista osaamista, toimintaa, yhteistyötä ja rakenteellisia ratkaisuja koulujen toimintakulttuuri ja oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt edellyttävät opetuksen järjestäjän ja yksittäisten koulujen tasolla?** [Rantasalmella on yksi esi- ja perusopetusta tarjoava yhtenäiskoulu, jossa on oppilasmäärään nähden riittävästi luokanopettajien, aineenopettajien ja erityisopettajan virkoja sekä koulunkäynninohjaajien toimia täytettynä lukuvuosittain. Oppimisen edellytyksiä tukevana järjestelyinä käytetään mm. erityisopettajan tukea luokissa ja yhteisopettajuutta. Lisäksi opiskeluhuollon tuki \(ks. maakunnallinen tarkennus\).](#)
- **Miten opetuksen järjestäjä ja koulut edistävät ja arvioivat toimintakulttuurin kehittämisen periaatteiden toteutumista; mitkä ovat mahdolliset paikalliset painopisteet ja miten ne ilmenevät käytännössä (toimintakulttuurin periaatteiden kuvaamisessa opetussuunnitelman perusteiden tekstiä voidaan käyttää sellaisenaan)?** [Kunnanvaltuusto asettaa ja arvioi talousarvion tavoitteet ja niiden toteumat kalenterivuositteittain. Koulun vuosisuunnitelmaan asetetaan lukuvuosikohtaiset tavoitteet, joiden toteutumista arvioidaan lukuvuoden aikana ja sen jälkeen. Vuosisuunnitelman hyväksymisestä ja arvioinnista päätetään hallintosäännössä. Kunnan monialainen opiskeluhoitoryhmä asettaa lukuvuosikohtaiset opiskeluhoollolliset tavoitteet ja arvioi niiden toteuman. Kunnan hyvinvointisuunnitelmiin kootaan arviointitietoa yllä mainituista toteumista.](#)

- **Mitkä ovat oppimisympäristöjen ja työtapojen valintaa, käyttöä ja kehittämistä ohjaavat paikalliset tavoitteet ja erityiskysymykset (muilta osin oppimisympäristöjen ja työtapojen kuvaamisessa opetussuunnitelman perusteiden tekstiä voidaan käyttää sellaisenaan)?** Oppimisympäristössä korostuu paikallisuus: opetuksessa hyödynnetään luonnon läheisyyttä ja kunnan aktiivista kulttuuritoimintaa (mm. kirjasto, musiikkiteatteri, orkesterit).
- **Miten opetuksen eheyttämistä käytännössä toteutetaan?** Lukuvuoden aikana pyritään käsittelemään tiettyjä aihepiirejä samanaikaisesti usean eri oppiaineen näkökulmasta. Lukuvuoden aikana toteutetaan monialaisia viikkoja vähintään yksi/vuosiluokka/lukuvuosi ja niiden sijoittuminen määritellään vuosisuunnitelmassa.
- **Miten monialaiset oppimiskokonaisuudet toteutetaan (sijoitus kohtaan 4.4.)**
 - **toteuttamista ohjaavat paikalliset tavoitteet (yleiskuvauksen osalta opetussuunnitelman perusteiden tekstiä voidaan käyttää sellaisenaan), toteuttamistavat, arviointi ja kehittäminen**

Monialaiset oppimiskokonaisuudet ovat opetusta eheyttäviä ja oppiaineiden yhteistyöhön perustuvia opiskelujaksoja. Niiden toteuttaminen ilmentää koulun arvoja ja oppimiskäsitystä. Oppimiskokonaisuudet konkretisoivat perusopetuksen toimintakulttuurin kehittämistä ohjaavia periaatteita ja tukevat laaja-alaisen osaamisen kehittymistä. Oppilaiden opintoihin sisältyy vähintään yksi monialainen oppimiskokonaisuus lukuvuodessa.

Rantasalmella monialaisten oppimiskokonaisuuksien aihepiirejä ovat koulun painotusten mukaisesti kulttuuri sekä luonto ja luontomatkailu. Aihepiirinä voi olla myös joku muu ajankohtainen tema. Tarkemmat tavoitteet ja sisällöt määritellään vuosittaisessa lukuvuosisuunnitelmassa. Toimintamalleja monialaisten oppimiskokonaisuuksien lukuvuosittaiselle toteuttamiselle ovat esim:

- Kummiluokat: eri ikäisten oppilaiden luokat toteuttavat lukuvuoden aikana yhteisen projektin.

- Toimintapäivät, jonka toteutumiseen jokainen luokka tekee oman osuutensa.

Monialaisen oppimiskokonaisuuden laajuus on noin 30 tuntia. Suunnittelu tehdään yhteistyössä oppilaiden ja opettajien kesken. Suunnittelussa määritellään tavoitteet, joiden toteutumista arviointi mittaa. Arvioinnissa on keskeistä itsearviointi ja yhteistoiminnallinen arviointi opettajan suorittaman arvioinnin ohella. Hyviksi koetut toimintamallit voivat toteutua useampana vuonna.

Monialaisten oppimiskokonaisuuksien toteutumisen arviointi ja kehitystyö tapahtuu luokanopettajan kokonaisuuksien yhteydessä luokanopettajan toimesta ja yläkoulun yhteisopettajuuteen pohjautuvissa laajemmissa kokonaisuuksissa tiimityönä ennen ja jälkeen kokonaisuuden. Lukuvuoden arvioinnin ja seuraavan lukuvuoden suunnittelun yhteydessä arvioidaan monialaisten oppimiskokonaisuuksien toteutumista koulun tasolla.

Opetuksen järjestäjä huolehtii siitä, että jokainen koulu täsmentää oman toimintakulttuurinsa, oppimisen edellytyksiä tukevien opetusjärjestelyjen sekä oppimisympäristöjen ja työtapojen kehittämisen tavoitteet, yhteiset toimintaperiaatteet sekä yhteistyön ja muun käytännön toteutuksen. Lisäksi opetuksen järjestäjä huolehtii, että monialaisten oppimiskokonaisuuksien sekä mahdollisen muun eheyttämisen suunnittelu, tavoitteiden ja sisältöjen määrittely, toteuttaminen, seuranta ja arviointiyhteistyö täsmennetään koulukohtaisesti. Koulukohtaisesti on tärkeä määritellä eri oppiaineiden ja koulun muun toiminnan yhteistyötä ja työnjakoa koskevat toimintatavat oppimiskokonaisuuksien toteuttamisessa sekä tarkentaa oppimiskokonaisuuksiin liittyvän oppilaan arvioinnin käytänteet. Täsmennykset kirjataan koulukohtaiseen lukuvuosisuunnitelmaan opetuksen järjestäjän päätöksen mukaisesti.

Opetussuunnitelmaan voidaan myös liittää monialaisten oppimiskokonaisuuksien toteuttamista tukevia yhteistyösuunnitelmia koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa.

5 Oppimista ja hyvinvointia edistävä koulutyön järjestäminen

5.1 Yhteinen vastuu koulupäivästä

Etelä-Savossa paikallinen täydennys koskien opiskeluhuoltopalvelujen toimintaa

Etelä-Savon kunnat noudattavat kuntien yhteistyössä laatimia Läsnäolon tuen mallin mukaisia linjoja, jotka Savonlinnan kaupunki on toimittanut kuntiin. Lisäksi kunnilla voi olla toimintamalleissaan paikallisia lisäyksiä.

Opiskeluhuoltopalvelut ovat olennainen toimija oppilaiden läsnäolon tukemisessa, poissaolojen ennaltaehkäisemisessä ja poissaoloihin puuttumisessa. Opiskeluhuoltopalveluiden rooli ja tehtävät on kuvattu Etelä-Savon yhteisessä toimintamallissa.

Läsnäolon tuki ja poissaolojen ennaltaehkäisy

Opettajan on mahdollista pyytää konsultaatiota opiskeluhuollon psykologilta, kuraattorilta sekä terveydenhoitajalta ja varmistaa, että oppilaiden oikeus opiskeluhuollolliseen tukeen toteutuu. Psykologilta voi saada konsultaatiota ryhmäkohtaisesti oppimisen esteiden tunnistamiseen, hyvinvoinnin edistämiseen sekä yksilökohtaisesti varhaisten tuen tarpeiden tunnistamiseen ja ryhmäkohtaisten tukitoimien suunnittelemiseen.

Opiskeluhuollon kuraattorilta tai psykologilta voi saada konsultaatiotukea tunne- ja vuorovaikutustaitoja vahvistavien toimintatapojen ja oppituntien suunnitteluun. Kuraattori tai psykologi voi myös mahdollisuuksien mukaan olla toteuttamassa näitä toimintatapoja.

Huoli poissaoloista ja poissaoloihin puuttuminen

Kun koulun henkilöstöllä on huolta oppilaan poissaoloista, noudatetaan Läsnäolon tuen mallia ja sen ohjeistuksia yhteistyöstä opiskeluhuoltopalveluiden kanssa.

Kun kenellä tahansa koulun henkilöstöstä on huoli oppilaasta, missä tahansa vaiheessa voidaan tehdä perheen kanssa yhteydenotto sosiaalihuollosta vastaavaan viranomaiseen tai lastensuojeluilmoitus, jos se nähdään tarpeelliseksi (ilmoitusvelvollisuus LS 25 §).

Opiskeluhoiltopalveluita voidaan konsultoida mm. keskittymisvaikeuksien selvittämisen osalta. Opiskeluhoillon psykologit ovat laatineet ohjeistuksia opettajille asiaan liittyen.

5.2 Yhteistyö

Etelä-Savossa paikallinen täydennys koskien opiskeluhoiltopalvelujen toimintaa

Opiskeluhoiltopalveluiden henkilöstö on osa kouluyhteisöä. Kouluissa vahvistetaan yhteistyön toimintakulttuuria, jossa hyvinvointialueen ja kunnan työntekijöiden välinen yhteistyö on toimivaa ja saumatonta. Tiedotus opiskeluhoiltopalveluiden saatavuudesta eri tilanteissa on sekä koulun että opiskeluhoiltopalveluiden vastuulla.

5.4 Opetuksen järjestämistapoja

<https://eperusteet.opintopolku.fi/#/fi/perusopetus/419550/tekstikappale/429108>

5.6 Paikallisesti päätettävät asiat

Koulutyön käytännön järjestämisestä päätettäessä kiinnitetään huomiota siihen, että ratkaisut tukevat kasvatuksen ja opetuksen tavoitteiden saavuttamista ja edistävät perusopetuksen yhtenäisyyttä rakentavaa toimintakulttuuria. Opetuksen järjestäjän päätöksen mukaisesti kaikkien tässä käsiteltävien asioiden osalta koulukohtaiset ratkaisut, työn- ja vastuunjako sekä muu käytännön toteutus täsmennetään koulun lukuvuosisuunnitelmassa.

Yhteinen vastuu koulupäivästä ja yhteistyö sekä poissaolojen ehkäiseminen, suunnitelmallinen seuraaminen ja poissaoloihin puuttuminen: Ks. opetussuunnitelman liite, maakunnallinen Koululäsnäolon tuen ja poissaoloihin puuttumisen toimintamalli, jossa on kuvattu seuraavat asiat:

Opetuksen järjestäjä päättää ja kuvaa opetussuunnitelmassa

- Mitkä ovat keskeiset tavoitteet ja toimintatavat hyvän ja turvallisen koulupäivän luomiseksi ja yhteistyön järjestämiseksi?
- Toimintamallin oppilaiden poissaolojen ehkäisemiseksi ja suunnitelmalliseksi seuraamiseksi sekä niihin puuttumiseksi. Toimintamallissa kuvataan opetuksen järjestäjää, koulua ja oppilasta koskien
 - miten kouluun kiinnittymistä, koululäsnäoloa ja vertaissuhteita tuetaan ja poissaoloja ennaltaehkäistään. Mikäli paikallisesti päätetään laajennettavan esimerkiksi terveystiedon tai muiden aineiden oppimäärää tunne- ja vuorovaikutustaitojen harjoitteluun, kuvataan näiden tuntien tavoitteet ja sisällöt opetussuunnitelmassa.
 - miten poissaoloja seurataan suunnitelmallisesti niin että niistä kerätty tieto on käytettävissä poissaolojen ehkäisemiseen ja varhaiseen puuttumiseen lukuvuoden aikana

- miten poissaoloihin puututaan suunnitelmallisesti, ja tämän edellyttämä työnjako ja vastuut
- miten yhteistyö huoltajien tai muun laillisen edustajan kanssa toteutetaan
- miten poissaolojen ehkäisemisen ja seurannan sekä poissaoloihin puuttumisen toimintatavat sekä niiden suunnittelu koordinoidaan koulukohtaisessa opiskeluhuoltoryhmässä, jossa huoltajat ja oppilaat ovat osallisena
- miten yhteistyö opiskeluhuoltopalvelujen ammattilaisten kanssa poissaolojen ehkäisemisessä, niihin puuttumisessa sekä poissaolojen syiden selvittämisessä toteutetaan
 - yhteistyössä kuvataan oppilaan opiskeluhuoltopalveluihin ohjaamisen käytännöt, terveystarkastuksiin liittyvä yhteistyö sekä yhteistyön konkreettinen käynnistäminen opiskeluhuoltopalvelujen kanssa oppilaan runsaissa poissaoloissa.
- miten toimintamallin jatkuva seuranta ja kehittäminen kerätyn tiedon ja järjestelmällisen palautteen pohjalta tehdään.
- miten yhteistyö kunnan/koulun sisällä sekä koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa organisoidaan ja miten sitä seurataan ja kehitetään, erityisesti
 - miten huolehditaan oppilaiden osallisuuden toteutumisesta: [Oppilaiden osallisuus toteutetaan aktiivisen oppilaskuntatoiminnan kautta sekä säännöllisesti toteutettavin kyselyin ajankohtaisiin asioihin liittyen.](#)
 - mitkä ovat kodin ja koulun yhteistyön keskeiset tavoitteet ja järjestämiskäytännöt: [Kodin ja koulun yhteistyö Rantasalmen perusopetuksessa on kuvattu kappaleessa 5.2.2 ja siinä yhteydessä kunkin osapuolen \(oppilas, huoltaja, koulu\) tehtävät ja osallisuus koulunkäynnissä on kirjattu.](#)
 - [Kasvatuskeskustelut ja kurinpidollisten keinojen käyttö -suunnitelma on opetussuunnitelman liitteenä.](#)

Opetuksen järjestäjä vastaa kasvatuskeskusteluja ja kurinpidollisia keinoja koskevan suunnitelman laatimisesta. Suunnitelma voi olla osa paikallista opetussuunnitelmaa tai erillinen suunnitelma, jolloin siitä tulee mainita opetussuunnitelmassa. Suunnitelmassa päätetään ja kuvataan

- millaisissa tapauksissa kasvatuskeskustelua käytetään ja mitkä ovat keskustelujen toteuttamisen käytänteet
- mitkä ovat lainsäädäntöä tarkentavat ja täydentävät menettelytavat rike-, vilppi- ja häiriötilanteissa, asioiden selvittämisvastuut, työnjako sekä kuulemis- ja kirjaamismenettelyt
- mitkä ovat vastuut ja toimintatavat opetuksen epäämistä koskevissa tilanteissa:
 - oppilaalle laadittava henkilökohtainen suunnitelma opetuksen järjestämisestä, toteuttamisesta ja seurannasta opetukseen osallistumisen epäämisen aikana

ja turvallisen opetukseen palaamisen tukemiseksi: suunnitelman kirjaamisen, toteuttamisen ja seurannan vastuut.

- oppilaan ja hänen huoltajansa osallisuus em. suunnitelman laatimisessa
- oppilaan mahdollisuus keskustella henkilökohtaisesti oppilashuollon psykologin tai kuraattorin kanssa opetuksesta epäämisen aikana
- oppilaalle järjestettävä muu hänen tarvitsemansa tuki epäämisen aikana ja oppilaan palatessa opetukseen
- oppilaan valvonta seuraavien toimenpiteiden jälkeen:
 - oppilaan poistaminen luokkahuoneesta tai muusta tilasta tai koulun tilaisuudesta tai
 - kun oppilaan opetukseen osallistuminen on eväty jäljellä olevan ja sitä seuraavan työpäivän ajaksi
- yhteistyö koulun sijaintikunnan sosiaalihuollon toimeenpanoon kuuluvia tehtäviä hoitavien viranomaisten kanssa
- miten hallinnon yleisten oikeusturvaperiaatteiden noudattaminen varmistetaan kurinpidollisia keinoja käytettäessä
- miten huolehditaan henkilökunnan perehdyttämisestä ja osaamisen varmistamisesta kurinpidollisten toimivaltuuksien käyttämisessä
- miten suunnitelmasta, järjestyssäännöistä ja laissa säädetyistä kurinpidollisista keinoista tiedotetaan eri tahoille
- mitkä ovat menettelytavat suunnitelman seuraamista sekä toteutumisen ja vaikuttavuuden arviointia varten.

Etelä-Savossa paikallinen täydennys koskien opiskeluhuoltopalvelujen toimintaa

Kurinpitotilanteissa oppilaalla on oikeus tarvitsemaansa yhteisölliseen ja yksilökohtaiseen opiskeluhuoltoon opetus- ja kasvatushenkilöstön ja/tai opiskeluhuoltopalveluiden henkilöstön järjestämänä.

Kurinpitomenettelytilanteissa voidaan konsultoida kuraattoria tai terveydenhoitajaa, ja ottaa kuraattori mukaan työskentelyyn. Mikäli kyse terveyttä tai hyvinvointia vaarantavasta teosta, mukaan pyydetään terveydenhoitaja.

Toiminta-alueittain järjestettävä opetus

Toiminta-alueittain järjestettävän opetuksen järjestämisen periaatteet ja yhteistyö kuvataan paikallisessa opetussuunnitelmassa, ja niitä tarkennetaan koulujen lukuvuosisuunnitelmassa. Lisäksi paikallisessa suunnitelmassa kuvataan toimenpiteet oppilaiden kouluyhteisöön liittymisen ja osallisuuden turvaamisen osalta. Oppilaanohjauksen ja tehostetun henkilökohtaisen oppilaanohjauksen järjestämisen periaatteet kuvataan ohjaussuunnitelmassa.

Joustava perusopetus: [Rantasalmen yhtenäiskoulussa ei tarjota joustavaa perusopetusta.](#)

(Mikäli opetuksen järjestäjä tarjoaa joustavaa perusopetusta, opetuksen järjestäjä päättää ja kuvaa opetussuunnitelmassa

- miten joustava perusopetus järjestetään ja mitkä ovat siinä noudatettavat keskeiset toimintatavat
- mitkä ovat oppilasvalinnan perusteet ja miten valinta käytännössä toteutetaan
- miten muissa oppilaitoksissa, työpaikalla tai muualla koulun ulkopuolella tapahtuva opiskelu järjestetään ja miten oppilaiden opiskelua tällöin ohjataan, seurataan ja arvioidaan
- miten eri toimijoiden yhteistyö, vastuut ja työnjako järjestetään.

Perusopetuslain 20 c §:n mukaisia oppilaskohtaisia tukitoimia saavan oppilaan tuen toteuttamista koskevan suunnitelman laatimisesta määrätään luvussa 7.)

Opinnoissa eteneminen tavoitekokonaisuuksittain (Huom - uutta!)

Opetuksen järjestäjä päättää ja kuvaa opetussuunnitelmassa tavoitekokonaisuuksittain etenevien oppilaiden opintojen etenemisen seurannan periaatteet: [Hallintopäätöksen mukaisesti oppilaalle luodaan opetussuunnitelmaan perustuen tavoitteet, joiden arviointi toteutetaan oppiainekohtaisesti. Seuranta määritellään tapauskohtaisesti.](#)

Etelä-Savossa paikallinen täydennys koskien opiskeluhuoltopalvelujen toimintaa

Tavoitekokonaisuuksittain etenevän oppilaan suunnitelman laatimiseen ja työskentelyyn on hyvä pyytää kuraattori mukaan, erityisesti, mikäli oppilas on kuraattorin asiakkuudessa. Myös muiden opiskeluhuoltopalveluiden henkilöstöä voi pyytää mukaan suunnitelman laatimiseen, jos se on tarkoituksenmukaista ja oppilaan edun mukaista.

Yhdysluokkaopetus

Paikallista opetussuunnitelmaa laadittaessa tulee ottaa huomioon, että se soveltuu myös yhdysluokkaopetukseen ja pienille kouluille. Toinen vaihtoehto on sisällyttää opetussuunnitelmaan pienten koulujen opetuksen ja yhdysluokkaopetuksen järjestelyjä koskeva osio. Mikäli opetus järjestetään yhdysluokissa, opetuksen järjestäjä päättää ja kuvaa opetussuunnitelmassa

- miten yhdysluokkaopetus järjestetään ja mitkä ovat siinä noudatettavat keskeiset toimintatavat: [Yhdysluokkaopetusta järjestetään tarvittaessa, mikäli ikäluokan oppilaiden lukumäärä niin edellyttää \(esim. pienryhmäopetus\). Yhdysluokkaopetusta voidaan käyttää myös erityisesti valinnaisaineopetuksessa. Keinoina ovat mm. samanaikaisopetus, jakso-opetus, ikäryhmien väliset projektit ja vuorokurssit.](#)
- miten eri oppiaineiden vuosiviikkotunnit jaetaan vuosiluokille valtioneuvoston asetuksen määrittelemien nivelvaiheiden mukaisesti: [Ks. kohta 2.5.1 Tuntijako](#)

Etäyhteyksiä hyödyntävä opetus: [Rantasalmen yhtenäiskoulussa ei tarjota etäyhteyksiä hyödyntävää opetusta.](#)

(Mikäli etäyhteyksiä hyödyntävää opetusta käytetään, opetuksen järjestäjä päättää ja kuvaa opetussuunnitelmassa

- minkä asioiden opetuksessa ja opiskelussa etäyhteyksiä hyödynnetään

- mitkä ovat etäyhteyksien opetuskäyttöä ohjaavat tavoitteet, opetuksen järjestämisen käytännöt ja yhteiset toimintatavat sekä eri toimijoiden vastuut.)

Erikoissairaanhoidon potilaana olevan oppilaan opetus ja konsultatiivinen sairaalaopetuspalvelu

Opetuksen järjestäjä päättää ja kuvaa opetussuunnitelmassa

- paikallinen monialainen yhteistyö, yhteistyötahot ja yhteistyön käytänteet
- käytänteet, yhteistyö, oppilaan opetuksen toteuttaminen ja oppilaan tukeminen oppilaan siirtyessä sairaalaopetukseen ja palatessa omaan kouluun
- konsultaation käytänteet ja yhteistyö

Erikoissairaanhoidon potilaana olevan oppilaan opetus

Mikkelin kaupunki järjestää sairaalaopetusta yhteistyössä Etelä-Savon hyvinvointialueen kanssa.

Etelä-Savossa paikallinen täydennys koskien opiskeluhoitopalvelujen toimintaa

Opiskeluhoito sairaalaopetuksessa

Sairaalaopetuksessa toteutetaan oppilas- ja opiskelijahuoltolain mukaista yhteisöllistä ja yksilökohtaista opiskeluhoitoa opetussuunnitelman opiskeluhoitosuunnitelman mukaan. Sairaalaopetuksen opiskeluhoollollisista asioista vastaavat sairaalaopetuksen erityisluokanopettajat ja oppilaan huoltajat sekä moniammatillinen hoitohenkilöstö yhdessä oppilaan koulun edustajien ja tarvittaessa opiskeluhoitopalveluiden ammattihenkilöiden kanssa. Opiskeluhoitopalveluiden mukana olo on tärkeää erityisesti takaisin omaan kouluun palatessa.

Oppilaalla on oppilas- ja opiskelijahuoltolain mukainen oikeus opiskeluhoitopalveluihin eli kuraattori-, psykologi- ja kouluterveydenhuollon palveluihin. Tarvittaessa voidaan koota ko. lain mukainen monialainen asiantuntijaryhmä, mikäli oppilas ja/tai huoltaja niin toivoo. Muutoin yksilökohtaiset opiskeluhoollolliset asiat käsitellään moniammatillisesti psykiatrian poliklinikoiden tai osastojen toimintaan sisältyen.

Konsultatiivinen sairaalaopetuspalvelu

Esi- ja perusopetuksen opetushenkilöstöllä on mahdollisuus hyödyntää konsultatiivista sairaalaopetuspalvelua. Palvelun järjestää Mikkelin kaupunki ja se on tarjolla kaikille Etelä-Savon hyvinvointialueella sijaitseville kunnille. Palvelua voidaan tarjota puhelimitse, etäyhteydellä sekä paikan päällä konsultoiden. Yhteydenottokanavista ja yhteystiedoista tiedotetaan kunnille ja kouluille elokuussa 2025 sekä tietojen muuttuessa. Konsultoivan sairaalaopetuksen erityisopettajalla työnsä tukena erikoissairaanhoidon verkostot ja konsultaatiomahdollisuus.

Perusopetuksen poikkeava järjestäminen

Opetuksen järjestäjä päättää ja kuvaa opetussuunnitelmassa

- perusteet aikaisemman osaamisen osoittamisesta esimerkiksi erityisessä tutkinnossa tai opetuksen järjestäjän päättämällä muulla tavalla: Tarvittaessa oppilas arvioidaan tavoitekokonaisuuksien kautta (ks. kohta 5.4.3).

Etelä-Savossa paikallinen täydennys koskien opiskeluhoitopalvelujen toimintaa

Kun harkitaan perusopetuksen poikkeavaa järjestämistä, on mahdollisuus opiskeluhoitopalveluiden konsultointiin. Poikkeavan perusopetuksen päätöksenteon tukena on suositeltavaa hyödyntää monialaista yhteistyötä opiskeluhoillon ammattilaisten kanssa.

Opetus erityisissä tilanteissa

Koulun kerhotoiminta

Etelä-Savossa paikallinen täydennys koskien opiskeluhoitopalvelujen toimintaa

Opiskeluhoitopalveluiden työntekijät ovat selvillä koulupäivän yhteydessä järjestettävästä kerho- ja harrastustoiminnasta ja ohjaavat omalta osaltaan oppilaita harrastusten piiriin.

Paikallisessa opetussuunnitelmassa kuvataan, miten yhteistyö ja oppilaan tukeminen hoidetaan oppilaan siirtyessä

- omasta koulustaan toisen opetuksen järjestäjän kouluun tai valtion oppilaitokseen: Oppilaan vaihtaessa koulua siirretään opiskeluun liittyvät tiedot kuten oppimisen tuen muodot ja siihen liittyvät hallintopäätökset uuteen kouluun. Lukuvuosittain selvitetään huoltajan suostumus myös yksilökohtaisten opiskeluhoillon tietojen siirtämiseen.
- koulukodissa, vastaanottokodissa tai -keskuksessa taikka vankilassa tai muussa rangaistuslaitoksessa järjestettävään perusopetukseen Oppilaan vaihtaessa opiskeluyksikköä siirretään opiskeluun liittyvät tiedot kuten oppimisen tuen muodot ja siihen liittyvät hallintopäätökset uuteen kouluun. Lukuvuosittain selvitetään huoltajan suostumus myös yksilökohtaisten opiskeluhoillon tietojen siirtämiseen.

Lisäksi kuvataan yhteistyön käytänteet oppilaan palatessa takaisin omaan kouluunsa.

Oppilaan palatessa omaan kouluun pyydetään edellisestä opetusyksiköstä opiskeluun ja oppimisen tukeen liittyvät tiedot koulunkäynnin sujuvan jatkumisen varmistamiseksi.

6. Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi perusopetuksessa

<https://eperusteet.opintopolku.fi/#/fi/perusopetus/419550/tekstikappale/429583>

6.13 Paikallisesti päätettävät asiat

Asiat on esitetty kappaleissa 6.13.1-6.13.8. **Huom. Uusi arvosanamerkintä rajatun oppimäärän arvioinnissa, 5*, on kuvattu valtakunnallisen opetussuunnitelman perusteissa kohdassa 7.5.1.**

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määritellyt arvioinnin linjaukset siirretään paikalliseen opetussuunnitelmaan sellaisenaan noudatettaviksi. Myös valtakunnalliset arviointikriteerit 6. vuosiluokan loppuun sekä päättöarvioinnin kriteerit siirretään perusopetuksen opetussuunnitelman perusteista paikalliseen opetussuunnitelmaan sellaisenaan noudatettaviksi.

Lisäksi opetuksen järjestäjä täsmentää paikallisessa opetussuunnitelmassa seuraavat asiat:

- **yhteistyö huoltajien kanssa arvioinnin osalta** Kuvattu voimassa olevan opetussuunnitelman paikallisessa tarkennuksessa.
- **arvioinnista tiedottamisen muodot** Kuvattu voimassa olevan opetussuunnitelman paikallisessa tarkennuksessa.
- **käyttäytymisen arviointi ja sen perustana olevat tavoitteet** Kuvattu voimassa olevan opetussuunnitelman paikallisessa tarkennuksessa.
- **valinnaisten aineiden arviointi sen mukaan, miten opetuksen järjestäjä niitä tarjoaa**

Taide- ja taitoaineiden (musiikki, kuvataide, käsityö, liikunta ja kotitalous) valinnaiset tunnit ovat osa yhteisinä oppiaineina opettavien taide- ja taitoaineiden oppimäärää vuosiluokilla 1-7. Koulutuksen järjestäjän päätöksen mukaisesti ne arvioidaan osana yhteisten taide- ja taitoaineiden opetusta. Jos taide- ja taitoaineita ei enää opeteta yhteisenä oppiaineena kahdeksannella tai yhdeksännellä vuosiluokalla, niin näillä vuosiluokilla suoritettavat valinnaiset opintokokonaisuudet voivat korottaa kyseisen oppiaineen päättöarvosanaa. Arviointiharkinnan suorittavat ko. aineita opettavat opettajat päättöarviointivaiheessa.

Valinnaisina aineina tarjotaan perusopetuksen yhteisten aineiden syventäviä ja soveltavia opintoja, jotka voivat koostua useasta eri oppiaineesta tai laaja-alaisesta osaamisesta. Valinnaisina aineina voidaan tarjota myös sellaisia opintoja, jotka eivät kuulu minkään yhteisen oppiaineen piiriin.

Valinnaiset taide- ja taitoaineet sekä valinnaiset aineet, joiden laajuus on vähintään 2 vuosiviikkotuntia, arvioidaan numeroin. Laajuudeltaan tätä lyhyemmät valinnaiset oppiaineet arvioidaan sanallisesti (hyväksytty – hylätty -asteikko). Suoritus voi korottaa kyseisten oppiaineiden päättöarvosanaa.

Vieraiden kielten vapaaehtoiset ja valinnaiset oppimäärät arvioidaan seuraavalla tavalla: valinnainen B2-kieli arvioidaan numeroarvosanalla.

- **opinnoissa etenemisen, vuosiluokalta siirtymisen ja vuosiluokalle jättämisen periaatteet ja käytännöt** Kuvattu voimassa olevan opetussuunnitelman paikallisessa tarkennuksessa.

- **sanallisen arvion tai numeroarvosanan antaminen todistuksissa eri oppiaineissa sekä käyttäytymisen arvioinnissa** Kuvattu voimassa olevan opetussuunnitelman paikallisessa tarkennuksessa. **Lisäys:** sanallisesti arvosteltavan oppimäärältään rajatun aineen asteikko todistuksissa:

Tavoitteet saavutettu erinomaisesti - Tavoitteet saavutettu hyvin - Tavoitteet saavutettu osittain - Tavoitteet saavutettu heikosti

- **valinnaisten aineiden arviointi päättöarvioinnissa sen mukaan, miten opetuksen järjestäjä niitä tarjoaa** Kuvattu voimassa olevan opetussuunnitelman paikallisessa tarkennuksessa.
- **välitodistukset, mikäli opetuksen järjestäjä niitä päättää antaa** Kuvattu voimassa olevan opetussuunnitelman paikallisessa tarkennuksessa.
- **erityisen tutkinnon suorittamisen toimintatavat** Kuvattu voimassa olevan opetussuunnitelman paikallisessa tarkennuksessa.
- **todistusten mahdolliset liitteet.** Kuvattu voimassa olevan opetussuunnitelman paikallisessa tarkennuksessa (kohta 6.13.5)

7 Oppimisen ja koulunkäynnin tuki

<https://eperusteet.opintopolku.fi/#/fi/perusopetus/419550/tekstikappale/430064>

7.10 Paikallisesti päätettävät asiat

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden luku 7 lisätään paikalliseen opetussuunnitelmaan sellaisenaan. Siihen lisätään paikallisesti päätettävät asiat alla olevan mukaisesti.

Paikallisessa opetussuunnitelmassa kuvataan

- **oppimisen edellytyksiä tukevien opetusjärjestelyiden toteuttamisen periaatteet, yhteistyökäytännöt ja vastuut**
 - **rehtorin vastuut:** Rehtori vastaa oppimisen tuen resursoinnista kunnanvaltuuston hyväksymän talousarvion puitteissa, opetushenkilöstön työnjaosta, lukujärjestyksistä ja ryhmäkohtaisten tukimuotojen toteutumisesta.
 - **lukuvuosisuunnitelman laatimisen ja tarkentamisen periaatteet ja vastuut:** Rehtori suunnittelee lukuvuoden yhteistyössä opettajakunnan kanssa. Lukuvuosisuunnitelma hyväksytään hallintosäännön mukaan.
 - **toiminta siirtymävaiheissa ja tiedonsiirtoon liittyvät käytännöt ja vastuut:** Esiopetuksesta perusopetukseen siirryttäessä toteutetaan esiopettajan, luokanopettajan ja erityisopettajan kesken tiedonsiirtopalaveri. Alakoulusta yläluokille siirrettäessä tiedonsiirtovastuu on luokanopettajilla, luokanvalvojilla, erityisopettajilla ja rehtorilla. Erityisopettajat pitävät yllä oppilaskohtaisten tukitoimien piirissä olevien oppilaidensa oppimisen tuen tietojen arkistoa. Toiseen kouluun tai

toiselle asteelle siirryttäessä oppimisen tuen hallintopäätösten siirtovastuu on koulussa työskentelevällä sihteerillä.

- **perusopetuksen ja esiopetuksen tuen yhteensovittamisen käytännöt:** Esiopetuksessa ja perusopetuksessa on yhteinen erityisopetus.
- **pienryhmien koko ja muodostaminen:** Koulussa on pienryhmäopetusta tarpeen mukaan.

Etelä-Savossa paikallinen täydennys koskien opiskeluhoitopalvelujen toimintaa

Oppimisen tukea suunniteltaessa voidaan jo varhaisessa ja ennalta ehkäisevässä vaiheessa konsultoida opiskeluhoillon psykologia. Tuen tarpeesta ja tuen muodosta riippuen myös kuraattorin ja/tai terveydenhoitajan konsultointi on mahdollista.

Lisäksi oppilas- ja opiskelijahuoltolain ja opiskeluhoitosuunnitelman mukaista yhteisöllistä opiskeluhoitoa voidaan käyttää samanaikaisesti oppilasryhmän tukena yhdessä oppimisen edellytyksiä tukevien opetusjärjestelyjen kanssa. Opiskeluhoitopalvelut osallistuvat osaltaan yhteisöllisen opiskeluhoillon toteuttamiseen.

Opiskeluhoitopalveluita voidaan konsultoida mm. keskittymisvaikeuksien selvittämisen osalta ja psykologit ovat laatineet ohjeistuksia opettajille asiaan liittyen.

- **ryhmäkohtaisten tukimuotojen toteuttamisen ja riittävyyden arvioimisen paikalliset periaatteet, käytännöt ja vastuut:** Rehtori päättää ryhmäkohtaisista tukimuodoista kunnanvaltuuston hyväksymän talousarvion puitteissa ja ne kirjataan vuosisuunnitelmaan. Oppimisen tuen toteutumista arvioidaan lukuvuosittain ja raportoinnin yhteydessä.

Etelä-Savossa paikallinen täydennys koskien opiskeluhoitopalvelujen toimintaa

Ryhmäkohtaisia tukimuotoja suunniteltaessa ja toteuttaessa voidaan erityisopettajan konsultaation lisäksi hyödyntää opiskeluhoitopalveluiden asiantuntemusta. Ryhmämuotoisissa tukitoimissa ja niiden suunnittelussa voi pyydettyä olla mukana opiskeluhoitopalveluiden henkilöitä. Ryhmämuotoisia tukitoimia voivat olla luokassa tapahtuva toiminta, pienryhmät, nivelvaiheissa työskentely, ryhmäyttävä toiminta, kiusaamisen vastainen toiminta, verkostoyhteistyö, teemalliset tunnit ja tapahtumat, vanhempainillat ja konsultaatiotuokiot.

Ryhmäkohtaisen tuen suunnittelussa opetuksen järjestäjä voi hyödyntää opiskeluhoillon psykologien asiantuntemusta oppimiseen ja kehitykseen liittyen. Psykologia tulee konsultoida tai pyytää mukaan neuvotteluun, kun tukitoimista huolimatta on epäselvää, mistä lapsen tai nuoren oppimisen vaikeuksissa on kysymys. Tarvittaessa mukaan suunnitteluun voi pyytää myös kuraattorin ja/tai terveydenhoitajan. Psykologisten tutkimusten tarvetta voidaan arvioida yhdessä huoltajien ja opettajien sekä tarvittaessa muiden opiskeluhoillon tai opiskeluterveydenhuollon ammattilaisten kanssa.

Lisäksi oppilas- ja opiskelijahuoltolain ja opiskeluhoitosuunnitelman mukaista yhteisöllistä opiskeluhoitoa voidaan käyttää samanaikaisesti oppilasryhmän tukena yhdessä oppimisen edellytyksiä tukevien opetusjärjestelyjen kanssa. Opiskeluhoitopalvelut osallistuvat osaltaan yhteisöllisen opiskeluhoillon toteuttamiseen.

Opiskeluhuollon yksilökohtaisia tukimuotoja voidaan myös hyödyntää yksittäisten oppilaiden tukena. Yksilökohtaisessa opiskeluhuollossa kyse ei ole oppimisen ja koulunkäynnin tuesta, jolloin tuen antamiseen tarvitaan oppilaan lupa.

- **oppilaskohtaista tukea koskevan päätöksen valmistelun käytännöt ja vastuut sekä päätöksestä päättämisen vastuu**
 - **yhteistyökäytännöt huoltajan ja oppilaan kanssa oppilaskohtaisten tukitoimien arvioinnissa, suunnittelussa ja päätöksenteossa** Oppimisen tuen suunnitelman laatiminen yhteistyössä oppilaan ja huoltajan kanssa, lukuvuosittaisen arviointikeskustelun toteuttaminen ja suunnitelman päivitystarpeen arviointi on erityisopettajan vastuulla. Hallintopäätökset tehdään hallintosäännön mukaisesti.
 - **opiskeluhoitopalvelujen ammattilaisten sekä muiden monialaisen yhteistyön tahojen kanssa tehtävän yhteistyön ja kehittämisen periaatteet**

Etelä-Savossa paikallinen täydennys koskien opiskeluhoitopalvelujen toimintaa

Oppilaskohtaisten tukitoimien suunnittelussa ja toteuttamisessa on suositeltavaa hyödyntää myös monialaista arviointia yhdessä opiskeluhoitopalveluiden kanssa.

Psykologia tulee konsultoida tai pyytää mukaan neuvotteluun, kun tukitoimista huolimatta on epäselvää, mistä lapsen tai nuoren oppimisen vaikeuksissa on kysymys. Tarvittaessa mukaan suunnitteluun voi pyytää myös kuraattorin ja/tai terveydenhoitajan. Psykologisten tutkimusten tarvetta voidaan arvioida yhdessä huoltajien ja opettajien sekä tarvittaessa muiden opiskeluhuollon tai opiskeluterveydenhuollon ammattilaisten kanssa.

Mikäli oppilaan tuen tarpeen arviointi vaatii monialaista osaamista, osallistuvat tukitoimien tarpeen arviointiin opettajien lisäksi opiskeluhoitopalvelujen ammattilaiset tai muut asiantuntijat. Tuen tarpeen arviointi voi vaatia monialaista osaamista ja mahdollisesti psykologin tutkimusta, esimerkiksi kun oppilaan kokonaiskehityksestä on huolta, kehitys ei etene tai taantuu tai oppilaalla on vaikea-asteisia, arjen toimintakykyä häiritseviä oppimisvaikeuksia tai oppimista ja arjen toimintakykyä merkittävästi häiritseviä tarkkaavuuden ja toiminnanohjauksen vaikeuksia tai oppimista ja arjen toimintakykyä merkittävästi häiritseviä sosiaalisen vuorovaikutuksen vaikeuksia.

Näissä tapauksissa on tärkeää ottaa psykologi mukaan tuen tarpeen arviointiin, jotta hän voi samalla tehdä myös tutkimustarpeen arvioinnin. Tuen tarpeen arvioinnin yhteydessä kuraattori voi arvioida kuraattorityön tarpeellisuuden ja/tai jatkon.

Opiskeluhuollon terveydenhoitaja, kuraattori tai psykologi on hyvä kutsua mukaan paitsi tuen suunnitteluun myös suunnitelman toteutumisen arviointiin.

- **oppiaineen oppimäärästä sekä paikallisen opetussuunnitelman tavoitteista poikkeamisesta tehtävän päätöksen käytännön valmistelut ja vastuut sekä päättämisen käytännöt ja vastuut** Erityisluokanopettaja valmistelee ja esittelee opetuksen oppiaineen oppimäärästä tavoitteista poikkeamisen rehtorille päätöksentekoa varten. Esitys sisältää erityisopettajan ja muut mahdolliset asiantuntijalausunnat ja sitä on edeltänyt

yhteinen valmistelu oppilaan, huoltajan ja opinto-ohjaajan kanssa. Päätöksenteko hallintosäännön mukaan.

Etelä-Savossa paikallinen täydennys koskien opiskeluhuoltopalvelujen toimintaa

Perusopetuksen oppimäärästä tai opetussuunnitelman tavoitteista poikkeamisessa on kyse oppilaan perusoikeuksien rajaamisesta. Sen vuoksi näissä tilanteissa on suositeltavaa aina konsultoida etukäteen opiskeluhuollon psykologia ja/tai lääkäriä.

Oppiaineen oppimäärän rajaaminen

Etelä-Savossa paikallinen täydennys koskien opiskeluhuoltopalvelujen toimintaa

Opiskeluhuollon psykologin konsultaatio tai yhteinen neuvottelu on suositeltavaa ennen kuin päätös oppimäärän rajaamisesta tehdään, mikäli oppilaalla ei ole muuta hoitotahoa, joka ottaa tähän kantaa.

Arviointiin tulee sisältyä dokumentaatio siitä, millä tavalla perusopetuksen oppimäärän tavoitteista ja sisällöistä poikkeamisen tarve on todettu. Tukitoimien arviointiin on syytä pyytää mukaan opiskeluhuoltopalveluiden edustus.

Oppilaan vapauttaminen oppiaineen oppimäärän suorittamisesta terveydellisistä syistä

Etelä-Savossa paikallinen täydennys koskien opiskeluhuoltopalvelujen toimintaa

Opetussuunnitelman oppimäärän sisällöistä tai tavoitteista poikkeaminen on oppilaan oikeuksiin puuttuva toimenpide, ja sen vuoksi on suositeltavaa aina hyödyntää monialaista yhteistyötä tai mahdollisia lausuntoja oppilaan edun mukaisesta toimintatavasta.

7.8 Tuen jatkumo siirtymävaiheissa, yhteistyö ja sujuva tiedonsiirto

Etelä-Savossa paikallinen täydennys koskien opiskeluhuoltopalvelujen toimintaa

Lapsen ja nuoren kasvua ja oppimista tukevaa jatkumoa vahvistetaan opetuksen ja koulutuksen järjestäjien sujuvalla tiedonsiirrolla. Nivelvaiheissa on erityisen tärkeä huomioida yhteistyö myös opiskeluhuoltopalveluiden kanssa. Työskentelyyn ja tiedonsiirtopalaveriinkin on mahdollista pyytää mukaan kuraattori, psykologi tai terveydenhoitaja.

Opiskeluhuoltopalveluiden henkilöstö huolehtii sisäisestä tiedonsiirrosta esim. terveydenhoitajalta seuraavalle. Tiedonsiirtokäytäntöjä voidaan tarkentaa paikallisessa ohjaussuunnitelmassa.

Oppilaan ja huoltajien luvalla yhteistyö on aina mahdollista.